

[Ohne Adresse] [Bullinger] an ? [Gelehrte (in der Pfalz?)] , [Zürich], 12. Dezember 1565

S.D. Quid de imperatore sperem, condonabitis mihi, viri amplissimi, si mox ab initio dicam. Video enim successum comitiorum ab hac, ut ²praecipua, dependere persona. Atque utinam fallant me meae coniecturae. Turcorum imperator dicitur relictis Constantinopoli propius accessisse ad montanos et Hadrianopoli hybernare adeoque ibi consultare de ingenti exercitu ad vernum vel aestivum tempus ducendo per Hungariam in Austriam, quod ab Austriaco ¹über der Zeile princeps pacta sint petulanter violata. Cum autem imperator Austriacus norit se impar^{em} tam potenti et instructo hosti, hoc venire spectat, ut quovis modo in societatem belli alliciat Germanos principes. His ergo in praesenti nihil non pollicebitur, donec vicerit. Ubi vicerit, et maiores vires acceperit '[am Rande nachgetragen:] nec externus hostis metuendus sit', non talem se erga veram religionem exhibebit, qualem se ante victoriam simulavit. Si victus fuerit, tota Germania bello implicata experietur, quid sit recuperare velle Ramoth Galaad, si modo res tam clementer nobis, ut regi Iosaphato, cesserit. Nostis historiam descriptam 3. lib(ri) regum capitulo ultimo. Cur autem existimem illum se non talem exhibiturum erga ~~[über der Zeile:] vere pios et erga~~ veram religionem, qualem multi sperant, hae sunt causae: Postquam electus est ab electoribus et domum rediisset Francofordia, legationem misit ad pontificem com(item) ab Helfenstein, qui se supplicem prostravit pontifici in cardinalium conventu adoravitque bestiam illam. Quod infelix initium haud habebit felicem exitum. Praeterea habet uxorem Hispanam religioni ~~nostra~~ infensissimam. Quid vero et quantum huiusmodi uxores possint apud maritos, non modo historia Achabi et Iorami filii Iosaphati, sed ipsa quoque quotidiana docet experientia. His accedit amplissima spes de consequendis aliquando Hispaniarum regnis, cum Philippo regi filii iam sunt minores, ac ipse iam dicatur duos suos in Hispaniam misisse filios. At novit interim nullam nunc sub coelo esse nationem magis inimicam evangelio quam Hispanicam. Nam principes ~~[über der Zeile:] insaniant~~ et clementia furit totus. Scit itaque omni spe se exoidisse, si se patronum vel socium adiunxerit evangelicis. Quid quod superioribus dictus affinitate se constrinxit cum Italis principibus, quorum cognati et agnati sunt cardinales et episcopi, denique quorum anima est papa? Quis